

Handläggare

Christer Edvardsson
Telefon: 08-508 28 977

Till

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2017-09-19 p. 24

Fortum Värme, Högdalenverket, fastställande av slutliga villkor

Remiss från mark- och miljödomstolen mål M1442-07

Förslag till beslut

1. Vidhålla tidigare yttrande avseende utsläppsvillkor och utsläppspunkt.
2. Justera beslutet omedelbart.

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har den 16 maj 2017 yttrat sig över Fortum värmes samägt med Stockholms stad (bolagets) provotidsredovisning och förslag till slutliga villkor till mark- och miljödomstolen (MMD).

Nämnden beslutade

- att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
- att yrka på att Saltsjön väljs som recipient istället för Mälaren.
- att därutöver anföra följande:

Länsstyrelsens senaste statusbedömning visar att endast 25 procent av Stockholms vattenförekomster uppnår god kemisk status. Kemisk status grundas på förekomsten av ett antal prioriterade ämnen i vatten för vilka halten inte får överskrida den beslutade miljökvalitetsnormen.

Flera av de ämnen som listas som föroreringsinnehåll i processavloppsvattnet från Högdalenverket är prioriterade ämnen, vissa till och med prioriterade farliga ämnen (ex kadmium och

kvicksilver) för vilka gäller att "utsläpp och spill ska upphöra eller stegvis elimineras".

Stockholm har såväl en dagvattenstrategi som en handlingsplan för god vattenstatus. Staden har genom åren varit framgångsrik inom vattenvården men det återstår ännu en hel del arbete för att stadens sjöar och vattendrag ska uppnå en god vattenstatus. Arbetet med att planera och genomföra åtgärder för att nå dit kommer att vara kostsamt och kräva en tydlig styrning och staden jobbar ständigt med att förbättra dagvattenreningen för att minimera dess utsläpp till Mälaren.

Mälaren försörjer ca 1,7 miljoner människor med dricksvatten. Det är Stockholms enda dricksvattentäkt med undantag av Bornsjön som reservtäkt. Att i möjligaste mån begränsa alla utsläpp av föroreningar till Mälaren är därför oerhört viktigt.

Som det konstaterats i andra nämndbeslut finns det inget i de beräkningar som tidigare anförts i målet som visar på att delar av processavloppsvattnet vid utsläpp till Mälaren inte kommer att strömma i motsatt riktning och in i Östra Mälarens vattenskyddsområde som staden också använder som dricksvattentäkt. Den beräknade kostnaden på 18 miljoner för att leda processavloppsvattnet till Saltsjön istället för Mälaren bör i det sammanhanget ses som skälig.

Vi vill samtidigt betona att vi står bakom miljöförvaltningens yrkanden i övrigt och att den enda skillnaden är valet av recipient som vi med hänvisning till ovanstående anser bör ändras till Saltsjön.

Bolaget har bemött nämndens och övriga remissinstansers yrkanden vad avser slutliga villkor och Mark- och miljödomstolen begär nu nämndens yttrande över detta.

Miljöförvaltningen konstaterar att det genom bolagets bemötande inte tillförts några nya uppgifter och att skäl därför saknas för att ändra nämndens tidigare inställning.

Bolagets yrkande i bemötandet

Bolaget argumenterar i sitt bemötande emot nämndens förslag om att Saltsjön ska vara recipient och även emot nämndens yrkanden om slutligt villkor för kvicksilver samt nämndens framställning om att domstolen bör överväga villkor för dioxiner och furaner.

Bolaget vidhåller sitt tidigare yrkande om att prøvotiden ska avslutas och att villkor enligt nedan ska föreskrivas:

19. Processavloppsvatten från Högdalenverket som inte återförs till processen samt dagavloppsvatten får släppas ut i Mälaren via dagvattennätet.

20. Föroreningsinnehållet i processavloppsvatten som inte återförs till processen får inte överstiga följande halter och mängder*:

Ämne	Halt, årsmedelvärde	Mängd, per kalenderår
Ammonium (NH ₄ ⁺)	7,5 mg/l	900 kg
Kadmium (Cd)	0,5 µg/l	60 g
Kobolt (Co)	5 µg/l	600 g
Krom (Cr)	5 µg/l	600 g
Koppar (Cu I)	15 µg/l	1800 g
Kvicksilver (Hg)	0,25 µg/l	30 g
Nickel (Ni)	5 µg/l	600 g
Bly (Pb)	5 µg/l	600 g
Zink (Zn)	25 µg/l	3 000 g
Arsenik (As)	5 µg/l	600 g
Tallium (Tl)	5 µg/l	600 g
Suspenderade ämnen	5 mg/l	600 kg

*mängdvillkoret ska anses uppfyllt om den uppmätta mängden som rullande årsmedelvärde över tre kalenderår understiger det föreskrivna begränsningsvärdet.

21. pH i det samlade utsläppet till det allmänna dagvattennätet ska som månadsmedelvärde ligga i intervallet 6,0 - 10.

Bolagets argument för föreslagna villkor

Bolaget anför vad gäller *val av recipient* att bolaget att miljöpåverkan av fortsatta utsläpp till Mälaren jämfört med att leda om utsläppen till Saltsjön är mycket begränsad, att vattnet som kommer från bolagets anläggning måste betraktas som rent samt därmed att kostnaden för att leda om utsläppen till Saltsjön är orimligt hög sett till att åtgärden inte kan väntas medföra någon miljömässig nytta. Bolaget anger i sin skrivelse att den tidigare (2011) beräknade kostnaden idag sannolikt är dubbelt så hög, dvs. över 40 miljoner kronor. Följaktligen är det inte rimligt att begära att bolaget ska bekosta en ny ledning till Saltsjön; istället bör Mälaren förbli recipient för bolagets utsläpp. Om Mälaren i framtiden av något skäl inte längre anses vara lämplig som recipient bör bolaget ges möjlighet att utreda rimliga alternativ till en omledning till Saltsjön.

Vad avser *utsläppsvillkor för kvicksilver* anger bolaget att den reningsteknik som bolaget använder utgör bästa möjliga teknik och garanterar låga utsläpp så länge anläggningen fungerar på rätt sätt. De låga utsläppen vore inte möjliga utan denna teknik. Bolaget påminner om Mark och miljööverdomstolens domskäl i mål nr M 6882-15, av innebörd att vid förhållanden såsom de nu aktuella bör syftet med de villkor som föreskrivs vara att säkerställa att reningsanläggningen drivs och underhålls på rätt sätt. De haltvärden som bolaget föreslagit är tillräckligt stränga för att syftet ska uppfyllas. Även väsentligt högre halter kan vara tillräckligt stränga, vilket framgår av nämnda avgörande. Att föreskriva strängare villkor på det sätt som miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslår skulle inte medföra någon miljömässig nytta eller bidra till att syftet med villkoren uppfylls i någon högre utsträckning. Strängare villkor medför inte att den införda reningstekniken fungerar bättre, utan endast till att marginalen i händelse av störningar i reningsprocessen minskar. Att nu ställa krav på ytterligare rening av kvicksilver är enligt bolaget varken skäligt eller ens möjligt utan att ytterligare utredningar utförs.

Slutligen, vad avser ett eventuellt *villkor för dioxiner och furaner*, menar bolaget att detta redan är reglerat genom bestämmelserna i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall. Där stadgas om maximal halt och mätfrekvens för de aktuella föreningarna. Eftersom bolaget följer de krav som följer av förordningen om förbränning av avfall och därmed innehåller de halter som Mark- och miljööverdomstolen har funnit vara tillräckligt stränga för en avfallsförbränningsanläggning med samma reningsteknik som bolaget, eftersom dioxiner och furaner inte anses behöva provtas lika ofta som tungmetaller, samt eftersom frågan om dioxiner och furaner och särskilda villkor inte varit föremål för diskussion eller utredning under den nu 15 år långa processen, menar bolaget att något särskilt villkor avseende dioxiner och furaner inte är påkallat.

Miljöförvaltningens synpunkter

Miljöförvaltningen konstaterar att bolaget i sitt bemötande anför samma argument och ståndpunkter som återfanns i bolagets provotidsredovisning. Den enda uppgift som uppdaterats är den beräknade kostnaden för överledning av avloppet till Saltsjön där man nu anger att det sannolikt kommer att kosta över 40 miljoner kronor.

Miljöförvaltningen konstaterar att nämnden vid sitt föregående yttrande gjorde en annan bedömning än förvaltningen. Vad som nu anförts av Fortum ger inte förvaltningen anledning att ändra uppfattning i sak, men synes inte heller innefatta sådana uppgifter att

förvaltningen har anledning att föreslå nämnden att ompröva sitt tidigare ställningstagande.

Slut

Bilagor

1. Fortums bemötande daterat 31 augusti 2017